

saa kan bestaa denne Prøve, der ikke er saa ringe, som adskillige maaske mene, bliver han optagen paa Seminariet. Der skal han da tilbringe et Tidsrum af mindst 3 Aar for at uddannes saaledes, som man mener, det er nødvendigt for at kunne udfylde Stillingen som Lærer. Efter at det første Aar er gaaet, skal han underkaste sig en Prøve. Kan han ikke bestaa denne Aarsprøve, som den kaldes, maa han have Lov til at gaa et Aar til for at kunne udvikle sig saaledes, at han kan bestaa den. Derefter skal han gaa et Aar til, og efter dette Aars Forløb underkaster han sig første Del af Lærereksamen og atter et Aar derefter den anden Del af Prøven, saa han efter den Tids Forløb er fuldstændig færdig med sin Eksamen. Men der er tillige den Bestemmelse, at for at faa Lov til at gaa op til den endelige, afsluttende Eksamen skal han være indstillet dertil af Forstanderen for det Seminarium, hvorved han har faaet sin Uddannelse og Undervisning. Det kan undertiden være, at den Tilladelse ikke bliver ham given. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa, af hvilke Grunde noget saadant kan finde Sted. Under alle Omstændigheder er det klart, at Læreruddannelsen er stillet under en helt anden Kontrol end hvilken som helst anden Uddannelse. Jeg ved jo, at det i det mindste staar Studenterne ret frit, hvorledes de ville søge deres Uddannelse og benytte den Tid, der stilles dem personlig til Raadighed med Hensyn til at erhverve den Eksamen, de skulle have for at komme i forskellige Stillinger. Det gælder baade ved Universitet, den polytekniske Læreanstalt, Landhøjskolen, kort sagt overalt.

Naar saa Læreren kommer fra Seminariet og skal søge sig en Stilling, maa han endnu i to Aar ved praktisk Undervisning uden at have nogen Embedsstilling godtgøre, at han er duelig til den Virksomhed, han har faaet Uddannelse til, og som han attraar at blive sat til. Ved Skoleloven af 1899 var det endogsaa ansat til 4 Aar. Men det fandt man dog, var en noget for lang Tid og indskrænkede det ved Ændringen i 1904 til 2 Aar. Naar han saa søger Virksomhed, vide De alle sammen, hvorledes det gaar til. Der maa ske Indstilling fra de kommunale Autoriteter, og kan han ikke opnaa den, kan han ingen Ansættelse faa. Man gaar altsaa ud fra, at vedkommende Ansøger er prøvet og vejet saaledes, at man maa antage, at vedkommende Autoriteter maa

finde ham skikket, duelig og bekvem i alle Maader til at indtage den Stilling, han ansøger om. Men naar man er saa omhyggelig for den Forberedelse, vedkommende maa underkaste sig, er det jo et Vidnesbyrd om, at man anser hans Stilling for at være ret betydningsfuld og det maaske mere end nogen andens, og det er den sikkert ogsaa, idet hans Indflydelse jo har overordentlig stor Betydning for den opvoksende Slægt. At der derfor vises Omhyggelighed med Hensyn til vedkommende Lærers og Lærerindes Uddannelse og Kaldelse, er saare naturligt.

Men naar de vedkommende saa have opnaaet en saadan Stilling, skulde man antage, at den var omtrent lige saa fri som en hvilken som helst anden Embedsstilling. Det er imidlertid langt fra Tilfældet. Den, der træder ind i en saadan Virksomhed, har ikke alene, jeg havde nær sagt, det Utal af Autoriteter over sig, som skulle føre Tilsyn med hans Embedsgering og mange Gange desuden forstaa sig grumme lidt paa denne Gerning. Men det er ikke nok med dette. Han skal — hvad der sikkert nok er det betydningsfuldeste for en Lærer — staa i Rapport til alle Børnenes Forældre og alle dem, som tage sig af Børnene i Hjemmene. Og naar han skal løse denne Opgave saaledes, at han paa tilfredsstillende Maade kan fylde sin Plads og alligevel bevare sit gode Forhold til Hjemmene, saa vil det indses, at denne Opgave slet ikke er nem at løse. Det er en ret ansvarsfuld og vanskelig Stilling, en Lærer kan faa i mange Tilfælde. Naturligvis kan man sige, at dette, at man er saa omhyggelig med Hensyn til Uddannelsen og med Hensyn til Kaldelsen, jo i den almindelige Bevidsthed maatte højne en Lærers Stilling ret betydeligt i Sammenligning med alle andre Bestillings- og Embedsmænds, og jeg mener ogsaa, at det er noget, man maa vaage over. Jeg kan nu tale med derom saa meget mere, som jeg selv er løst fra dette Forhold. Jeg mener, det er noget, som er overordentlig vigtigt, at det staar saaledes saavel for Lovgivningsmagten som for Befolkningen, at det gælder om at højne Lærerens Stilling, saa at han kan staa i den almindelige Bevidsthed som en Mand, der indtager en saare vigtig Samfundsstilling. Derfor maa man ogsaa, mener jeg, fra Lovgivningsmagtens Side vaage over og hjælpe til, at hans økonomiske Forhold blive saa nogenlunde rimelige og gunstige. Den Stilling, Læreren hidtil har haft, har i Virkeligheden været ret ugunstig. Jeg tror